

Із “Щоденників” Олесь Гончара

(О.Т. Гончар. Щоденники: в 3-х томах. Упорядкування, підготовка текстів, ілюстр. матеріалу та передмова — В.Д. Гончар. Київ: Видавництво “Веселка”, 2002—2004 рр.)

“Україна — моя пектораль”

Збірник афоризмів Олесь Гончара

(Упорядники — В.Ю. Пушкін, С.Є. Ігнат'єва, І.К. Цюп'як.

Дніпропетровськ:

Національний гірничий університет, 2005 р.)

Нація живе доти, доки народжує героїв, і вмирає тоді, коли за неї нікому вмерти.

[т.3, с. 473]

“Крізь Всесвіт пульсують радіохвилі...”

Думка про той же універсальний закон всезагальної пульсації. Може з неї й початок Життя?

[т.1, с. 254]

можливо, що ні Фрейд, ні Кафка нічим їх уже не здивують, все це вони перевершать стократно. Але творча точність і фантазія печерного малюнку, антична ясність вабитиме їх саме своєю гармонійністю, яка ніколи не застаріє, бо художня краса не піддається процесу старіння. Це варто б пам'ятати сучасним інтелектуалістам, які будь-що хочуть приголомшувати читача складністю, і, бунтуючись проти мистецької ясності, бредуть в інтелектуальні тумани, марять Кафкою, падають перед кібернетикою на коліна (забуваючи, що це більше сфера науки, а не поезії).

[т.2, с. 5]

Не шкода свого життя — жаль усіх. Не хочеться вірити, що планета самозруйнується, що нікчемним попелом розвіється у Всесвіті.

[т.2, с. 473]

Ми на межі чудес, які нам відкриє III тисячоліття. ось коли хочеться жити!

[т.3, с. 250]

Ісус Христос, цей тесляр із Назарета, молодий мислитель, зостається ось уже 2000 літ ідеалом духовної краси. І що знала історія могутніше за його наскрізь гуманне вчення?

[т.2, с. 9]

Життя зрештою просте, його ускладнює наша суперцивілізація своїми хитромудрими конструкціями (соціальними, моральними і т. ін.), здебільшого недосконаліми. Очевидно, людина дедалі більше прагнучиме простоти — простоти буття. Це ж мусить бути і прагненням мистецтва. Прийдучі вмітуть конструювати далеко краще за нас і,

Життя повне загадок і таємниць — хто розповість усю правду про нього? Я уже, мабуть, не встигну. Може, візьметься хтось із молодих? Адже це така вдячна тема — генії і епоха, доля генія в XX віці... Чого він шукав на інших планетах?

[т.2, с. 568]

Що життя? Це велике прощання.

[т.1, с. 362]

Стан душі — вересневий. Все набуває святості. Кожен листочок стає дорогим. Обережно переступаєш комаху, яку раніше розчавив би, не задумуючись. Неба — не надивися. А повітря п'єш — не нап'єшся. Воно в'язке й прозоре, як мед. Як усе подорожчало в житті? Чи це вже наближення кінця?

[т.2, с. 193]

[т.2, с. 5]

Коротке життя людське. А біблійні довгожителі жили по 700-900 літ. І то, кажуть, не міф. І сучасна людина, кажуть, могла б, якби... Що зводить її в могилу передчасно? Екологічні гріхи, глумління над природою? Чи розгул ненависті, злоби? Людство само собі вкорочує вік.

[т.3, с. 572]

Знайте, життя як колесо: та шпича, що нині внизу, завтра буде вгорі!

[т.2, с. 487]

Снобам не дано оцінити геній Шевченка. Надто вони суб'єктивні, тенденційні, переогодовані всякими псевдонауками. *Шевченко* відкривається тільки народному сприйманню, людям безхитрісним, вільним від переситу, що дається начотництвом, і неодмінно тим, хто не потерпає від емоційної глухоти, для кого Бог — це не міф, а реальність. Він поет, ніби самим небом дарований Україні.

[т.3, с. 471]

Шевченко жив майже стільки літ, як і *Гоголь*, і так само більший відтинок свідомого життя провів поза Україною. Але він зберіг всі духовні зв'язки, зберіг у повноті, рівній реальному середовищу, все дороге, заповітне й наснажливе, і тому не сталося з ним того, що сталося з *Гоголем*: при всіх своїх терзаннях *Шевченко* уник тієї внутрішньої спустошлової, руйнівної кризи, яка здушила його великого земляка, перед тим спаливши на чорнім вогні розпуки його не відомі для нас творіння.

[т.2, с. 273]

Треба час від часу перевіряти себе на людяність. Адже довколишнє життя дає багато прикладів того, як навіть людина обдарована, піддавшись мішанським спокусам, змінюється й сама, дозволяє собі здібнитись і навіть знищитись у своєму найістотнішому. Диявола спокус можна подолати, тільки ж слід берегти світло в душі, світло чистоти й небесності. Лицарі лаврських печер уміли це. І *Гоголь*, і *Тарас* — уміли це.

[т.2, с. 522]

Те, на що ти зважився, дасть тобі відчуття волі. А вона додасть і здоров'я!..

[т.3, с. 324]

Служити? Дивлячись кому. Народові — не ганебно. не те що слугами — ланцюговими собаками повинні б бути ми, українські письменники, для свого народу.

[т.1, с. 358]

Дуже важко декому втлумачити, що вільна думка не загрожує суспільству, навпаки, вона здатна тільки його зміцнити, оздоровити. Тільки вільний обмін думок вентилює застоюване, затхле повітря — іншого способу очищення нема.

[т.2, с. 402]

Ідея недоторканності гідності людини — це плід багатоговікового розвитку людства.

[т.2, с. 388]

З усіх “сяючих вершин комунізму” найвищим виявився чорнобильський саркофаг. Він і зараз загрожує Києву, Україні і всьому світові.

[т.3, с. 426]

“Комунізм — це радянська влада плюс русифікація”.

Всеосяжний і всесприймаючий стандарт насувається на нас, людей, і він нас завоює, бо ми самі цього хочемо, — дуже він нам зручний!

[т.1, с. 388]

Виявляється, досить бути любленим хоч однією людиною, щоб почувати себе щасливим.

[т.2, с. 10]

Найстрашніше для сучасної молоді — втрата ідеалу. А це вже, здається, сталося.

[т.1, с. 326]

Духовність людини така ж тонка, як озоновий шар, що захищає планету. Тонка й тендітна, а забезпечує життя в усіх її видах. Коли проломлено шар духовності — гине людина, коли проломлено шар озоновий — приречена планета.

[т.3, с. 228]

Все пережите людством — твоє. Якщо ти людина мисляча, ти не одноденний, тобі тисяча літ. Тобі 3000 літ!

[т.2, с. 271]

Не перестаю дивуватися різноманіттю (так і хочеться сказати божественному) природи й довершеності її створінь. Пластика і погляд коня, гордовита постава оленя, кронястий, розкошистий дуб у своїй стрункості, й оцей барвистий осінній метелик, і грайлива синичка, що весело ось постукала дзьобиком у шибку... Звідки це все? Фантазії еволюції чи творіння якоїсь могутньої, нам не доступної, універсальної сили?

[т.3, с. 199]

Прошай, моя несподівана, недоступно юна, присмучена. І коли й не буде мене — згадай коли-небудь цей день дивовижний, святий. Це до мене юність приходила. Ластівкою прилітала, щоб розтривожити й до життя пробудити. Такий смутний був Дніпро! Так боляче пахло цвітом акацій...

[т.2, с. 65]

Мова для нас, українців, це не тільки засіб спілкування. За сучасних обставин вона щось значно більше! Для нас мова — це й пам'ять, і честь, і гідність; для народу наша мова — це саме життя. Бути чи не бути? Вирішується через життєвість мови, через самосвідомість її носіїв.

[т.2, с. 580]

Україна — країна краси! Так думаєш, куди б не їхав, чи в Карпати, чи в степи, чи на Сумщину...

[т.1, с. 364]

Україна була для мене найвищим натхненням.